הגיעוך אין שומעין לו [א]משקבל עליו אמר לו הילך את יציאותיך ואני אטול את שלי אין שומעין לו [ב]השוכר את הפועל לעשות עמו בתבן ובקש ואמר לו תן לי שכרי ואמר לו טול מה שעשית בשכרך (א)אין שומעין לו [ג]משקבל עליו ואמר לו הילך שכרך ואני אטול את שלי אין שומעין לו: **גמ'** [ד]נפחתה רב אמר ברובה ושמואל אמר [ה]בארבע רב אמר ברובה אבל בארבע אדם זורע חציו למטה וחציו למעלה ושמואל אמר בארבע אין אדם זורע חציו למטה וחציו למעלה וצריכא דאי אשמועינן דירה בהא קאמר שמואל משום דלא עבידי אינשי דדיירי פורתא הכא ופורתא הכא אבל לענין זריעה עבידי אינשי דזרעי הכא פורתא והכא פורתא אימא מודה ליה לרב ואי איתמר בהך בהך קאמר רב אבל בהא אימא מודה ליה לשמואל צריכא: נתנו לו זמן: וכמה זמן ב"ד א"ר יוחנן [ו]שלשים יום: מי שהיה כותלו כו': הא מדקתני סיפא הילך יציאותיך מכלל דפנינהו עסקינן טעמא [א] דפנינהו הא לא פנינהו לא אמאי ותקנה ליה שדהו [ז]דאמר ר' יוסי בר' חנינא חצירו של אדם קונה לו שלא מדעתו ה"מ היכא דקא מיכוין לאקנויי ליה אבל הכא אישתמוטי הוא דקא מישתמיט ליה: השוכר לעשות עמו בתבן כו': וצריכא דאי אשמועינן להך קמייתא דכי קאמר ליה הגיעוך אין שומעין לו משום דלית ליה אגרא גביה אבל הכא דאית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו [ח]דאמרי אינשי ממרי רשותיך פארי אפרע ואי אשמועינן הכא הכא שמשקבל עליו אין שומעין לו משום דאית ליה אגרא גביה אבל הכא דלית ליה אגרא גביה אימא שומעין לו צריכא: אין שומעין לו: והתניא שומעין לו אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשלו כאן בשל חבירו א"ל (א) רבה לרב נחמן בשלו מ"ט דא"ל אגרא עלך בשל חבירו נמי שכרו עליו דתניא [ט]השוכר את הפועל לעשות בשלו והראהו בשל חבירו נותן לו שכרו משלם וחוזר ונוטל מבעל הבית מה שההנה אותו אלא אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשלו כאן בשל הפקר איתיביה רבא לרב נחמן [י]מציאת פועל לעצמו אימתי בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי היום או עדור עמי היום אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היום מציאתו לבעל הבית אלא אמר רב נחמן [כ]לא קשיא כאן בהגבהה כאן בהבטה אמר רבה הבטה בהפקר תנאי היא דתנן [ל]שומרי ספיחי שביעית נוטלין שכרן מתרומת הלשכה ר' יוסי אומר הרוצה מתנדב הוא ושומר חנם אמרו לו אתה אומר כן [מ]אין באין משל צבור מאי לאו בהא קמיפלגי דת"ק סבר הבטה בהפקר קני ואי יהיבי ליה אגרא אין ואי לא לא ורבי יוסי סבר [נ]הבטה בהפקר לא קני וכי אזלי צבור ומייתי השתא הוא דקא זכי ביה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדבריך לדברינו אין עומר ושתי לחם באין משל צבור אמר רבא לא דכ"ע הבטה בהפקר קני והכא חיישינן [ס]שמא לא ימסרם יפה יפה קמיפלגי דרבנן סברי יהבינן ליה אגרא ואי לא חיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה רבי יוסי סבר לא חיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה ומה אתה אומר הכי קאמרי ליה מדבריך לדברינו דחיישינן שמא לא ימסרם יפה יפה אין עומר ושתי לחם באין משל צבור איכא דאמרי רבא אמר דכ"ע הבטה בהפקר לא קני והכא בחיישינן לבעלי זרועות קמיפלגי דת"ק סבר דתקינו רבנן למיתב ליה ארבע זוזי כי היכי דלישמעי בעלי זרועות וליפרשו מינייהו ור' יוסי סבר לא תקינו

ומה

הגיעוך. הם שלך ופנה אותן לעצמך: **אין שומעין לו.** אם אין זה רוצה אין קונה לו דבר הפקר או מתנה: **בתבן ובקש.** ללקט לו משלו או מן ההפקר: **טול מה שעשית.** כל מה שלקטת יהא שלך: **אין שומעין לו.** אע"ג דבכל דוכתי אית ליה שוה כסף ככסף הכא גבי פועל בל תלין שכרו כתיב (ויקרא יט) מאי דאתני בהדיה משמע: **גמ' דלית ליה אגרא גביה.** וזה אינו חפץ במתנתו והוא מזיקו שמנעו מזריעתו: **אבל הכא דאית ליה אגרא גביה.** וזה בא לכופו על שכרו והוא אומר לו טול זה בפרעון אימא כו': **ממרי רשותיך.** מבעל חובך: **פארי אפרע.** אפי' נותן לך סובין קבלם: **משום דאית ליה אגרא גביה.** משקיבל עליה קנייה באגביה: **צריכא.** דאין שומעין לו דקנייה ליה אגרו: **והתניא שומעין לו.** לאומר לפועל טול מה שעשית בשכרך: **בשל חבירו.** שהיתה מלאכת חבירו שומעין לו: **בשל הפקר.** שומעין לו דא"ל קני ביה את דלדידיה לא קני ליה. ר"נ לטעמיה דאמר לעיל (דף י.) המגביה מציאה לחבירו לא קנה חבירו נמצא שאין פעולתו עליו ואין כאן בל תלין ולא דמי לשל חבירו דהתם ליכא למימר זכי ביה את וכי לא א"ל שכרך על בעל הבית על כרחו שכרו עליו אבל הכא לא: **איתיביה רבא לרב נחמן.** למימר דפועל לאו בכלל המגביה מציאה לחבירו הוא אלא כיד בעה"ב הוא וקנייה בעה"ב בהגבהה דפועל אפילו אמר לו עשה עמי מלאכה סתם וכל שכן הכא דשכרו ללקט מציאות ממש: **כאן בהגבהה כאן בהבטה.** ואידי ואידי בשל הפקר מתני' כששכרו ללקט תבן וקש בהגבהה דפועל וע"כ שכרו עליו וברייתא כששכרו למלאכת הבטה כגון לשמור או להשליך מעלייה לארץ דליכא הגבהה דא"ל אכתי לא זכאי ביה אלא זיל את זכי בה: **תנאי היא.** אי קניא אי לא: **שומרי ספיחים.** של שעורין לצורך מנחת העומר או של חטין לצורך שתי הלחם: **אתה אומר אינן באין משל צבור.** אם נשמע לך לא יביאו עומר ושתי הלחם משל צבור אלא משל יחיד זה שקנה מן ההפקר בשמירתו דסבירא להו הבטה קניא בהפקר הואיל ודבר טורח הוא ודעתו לכך על ידו נשמר: **ומה אתה אומר אינן באין וכו'.** הא איהו סבר דלא קניא: **מדבריך.** שאתה אומר לשמרו בחנם: **לדברינו.** שאנו אומרים הבטה בהפקר קני אין וכו': **אמר רבא** גרסינן הכא ולעיל **אמר רבה: דכ"ע הבטה בהפקר קני.** וטעמא דר' יוסי דקסבר מסרה זה לגזבר ונמצאו באין משל צבור: **ורבנן.** חיישי שמא לא יהא בלבו למסור יפה יפה בלב שלם דנוח לו שיקרבו משלו: **מדבריך.** שאתה אומר ישמרם חנם: **לדברינו.** שאנו חוששין שמא לא ימסרם יפה יפה אין עומר ושתי הלחם וכו': **כחוששין לבעלי זרועות.** שאם לא נוציא עליהן קול שהן של הקדש יש בעלי זרועות שלוקחין אותם בחזקה ולעצמן:

ומה

זמן ב"ד ל' יום. ומכאן אנו למדים זמן ב"ד לפרוע חובו ולכמה דברים דהוי ל' יום ורשב"ג נמי אמר לעיל (דף קיג.) אף לעצמו אין מחזיר אלא שלשים יום ומיהו לכל נזקין לא אמר שיהא זמן ב"ד ל' יום כמו הכא דהא לעיל (דף פב:) גבי נשברה כדו ולא סילקו נפלה גמלו ולא העמידה ר"מ מחייב בהזיקן אין זמן ב"ד שלשים יום שם כדמשמע בהמניח את הכד (ב"ק דף כט.) והיינו טעמא שבשעה קלה יכול להסירם משם: ס) **אמר** ליה הגיעוך אין שומעין לו. אע"ג דמפקיר נזקיו לאחר נפילת אונס אמרי' בפרק המניח (שם דף כט.) דפטור הכא דאישתמוטי קא מישתמיט ואינו מפקירו כדאמר בגמרא: **ליקני** ליה חצרו כו'. אבל אי לאו דר"י ברבי חנינא אתי שפיר דאין קונה לו אלא היכא דעומד בצד שדהו לכך כי לא פנינהו לא דכשאמר ליה הגיעוך לא היה אכתי עומד שם: **כאן** בשל חבירו. תימה למאי דס"ד השתא אמאי צריך לומר לו טול מה שעשית בשכרך יאמר לא אתן לך כלום שלא עשית לי כלום: **לעשות** בשלו והראהו בשל חבירו. [ב] משמע דוקא לעשות בשלו אז נותן לו שכרו משלם אבל סתמא לא ותימה א"כ אמאי איצטריך לשנויי כאן בשלו כאן בשל הפקר לישני כאן ששכרו לעשות שלו כאן ששכרו סתמא בשל חבירו ואור"י דמשום הכי לא משני הכי דהא פשיטא דאם שכרו לעשות בשל חבירו דשומעים לו אבל הא דמשני לעיל הא בשל חבירו חידוש הוא דשומעין לו דהא לא קאי הכי וכן כאן בשל הפקר חידוש הוא וכן מה שמתרץ לסוף דבהבטה שומעין לו חידוש הוא דקא משמע לן דהבטה בהפקר לא קני: **שומרי** ספיחים. פירשתי בסוף פ' הזהב (ג) (לעיל דף נח.):

מחוורתא

עין משפט נר מצוה

כב א מיי' פ"ב מהל' שכנים הל' ח סמג עשין סב טוש"ע ח"מ סי' קסו:

כג ב ג מיי' פ"ט מהל' שכירות הל' י סמג עשין פט טוש"ע ח"מ סי' שלו סעיף ג:

כד ד מיי' פ"ד מהל' שכנים הלכה ח סמג עשין כב טוש"ע ח"מ סי' קסה:

כה ה מיי' פי"ג מהל' נזקי ממון הלכה יט סמג עשין סח טוש"ע ח"מ סי' תמח:

כו ו טוש"ע ח"מ סימן שלו סעיף ב וסעי' ג:

כז ז מיי' פ"ד מהל' שקלים הלכה ה:

כח ח מיי' שם הל' ו:

כט ט מיי' פ"ב מהל' נדרים הל' יט טוש"ע ח"מ סי' רעג סעיף יא:

ל י מיי' פ"ד מהל' שקלים הלכה ו:

◆

מוסף רש"י

ממרי רשותיך. בעל אשר אתה נושה בו. **פארי אפרע.** סובין כשוויין (רשב"ם ב"ב צב:). **בזמן שאמר לו בעל הבית נכש עמי היום.** דלא נשכר עמו אלא לניכוש ועידור כשהגביה המציאה אין זו ממלאכת בעל הבית וקנאה פועל והוא ינכה לו משכרו שכר פעולת ניכוש ועידור כל שעת הגבהה (לעיל י.). **אבל אם אמר לו עשה עמי מלאכה היום.** כל מלאכה שהוא עושה מלאכת בעל הבית היא וקנה בעל הבית (שם). **שומרי ספיחי שביעית.** של שעורין לפני העומר שלא ילקטו עניים (מנחות פד. מכתי"י). **נוטלין שכרן מתרומת הלשכה.** לפי שהם הפקר וצריך לשומרן מפני החיה ומפני העניים שלא ילקטוהו קודם לעומר כדי שיהא העומר בא מהם (מנחות פד.).

מסורת הש"ס

א) [עי' תוס' ב"ק ס. ד"ה רב הונא], ב) [לעיל קטו: ושם איתא נפחתה בכמה רב אמר וכו' וכן יפסק להיות כאן נפחתה בכמה], ג) ב"ק מט: לעיל יא. ודף קב. חולין קמא:, ד) ב"ק מו: ב"ב לב:, ה) לעיל עו. קיח., ו) לעיל י. יב:, ז) שקלים פ"ד מ"א מנחות פד., ח) [ר"ה ז. יומא לה: ועי' בתוס' שם], ט) סייך לעיל.

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל רבא לר' נחמן בשלו: (ג) תוס' ד"ה שומרי וכו' פ' הזהב. נ"ב דף נח ד"ה לשמור:

◆

הגהות הגר"א

[א] גמ' טעמא דפנינהו כו'. נ"ב אבל בקיטא כפועל אפי' בלא"ה. רשב"א ותוס"ע אבל ר"נ וה"י חולקין וטעמו של רשב"א כיון דמחייב לו תקני ליה ועי' מש"כ בח"מ ס"ב וס' פ"ב סכ"ו (ועמ"ש בדברי רבינו ס"ק קכ"ט ול"ט): [ב] תוס' ד"ה לעשות. משמע דוקא כו'. נ"ב ודוקא דלא א"ל שכרכם עלי וע"ל ע"ו א' (ועמ"ש רבינו בח"מ סי' של"ו ס"ק כ'):